

Alibi, Quid me vultis occidere hominē? Legit etiā Ar
rius quia dixit, Quoniam pater maior me est. Legitur
quidem manifestum, sed qua ratione dictum sit, debet
ante pertractare secum, vt rationē ditionū possit aduer-
tere. Ductur quodam magistrorum auctoritate, & pro-
fuisse ei nō quefisse, q̄ talem inuenisse doctore. Sed etiā
gētilis si quis scripturas accipiat, legit: Oculum pro oculo,
dentem pro dente. Legit etiā: Si scandalizauerit
te dextera tua, absconde illam. nō intelligit sensum, non
aduertit diuini arcana sermonis. peius labitur, q̄ si non
legisset. Et ideo docuit quēadmodum dei verbum in-
uestigare deberent: non perfructorie, nō improvide, sed
diligēter atq̄ solite. Quod erat, inquit, ab initio, quod
audiuimus, & quod vidimus, oculis nostris perpexi-
mus, & manus nostrae perfructatae sunt de verbo vitæ:
& vidimus, & testamur, & annūciamus vobis. Vides
quod ante velut manibus quibusdam perfructatus sit
dei verbum, & postea annūciauerit: & ideo nihil adē
& Euz fortasse non auisset verbū, si pertractantibus dili-
genter mētis quibusdam manibus ante tetigissent. In-
firmi enī pertractando, & diligentius requiredo, vni-
uersūq̄ quā non intelligunt possunt inuestigare senten-
tiam. Certe illi infirmi id lignum in quo scientiam ma-
li esse cognouerant, ante, quēadmodum tangerent, de-
buerant perfructari. Nam & mali saepe nobis potest
prodesse cognitio. Et ideo diaboli fraudes vel in hac le-
gimus lesione, vel in prophetia, vt discamus quemad-
modum artes eius cauere possimus. Cognoscēda sunt
enim tentamenta eius, nō vt sequamur, sed vt docti in-
struētiq̄ caueamus. Sunt hoc loco qui dubitationē ha-
beant vtrum ex omni ligno ita dixerit deus esse gustā-
dum, aut cū de omni ligno, ita de scientiā boni & mali
ligno gustaretur: an vero de omni ligno gustandum,
de solo ligno scientiā boni & mali dixerit non esse gu-
standum. Qui ne id quidem putant inutilis esse ratio-
nis, quod quāuis noxia esca huius ligni fuerit, tamen si
cum cæteris ederetur, noxia esse nō possit: quando qui-
dem etiā antidotum Theriacū de corpore serpentis con-
fici solere dicitur, quod vtiq̄ virus corporū serpentis cū
solum sumitur, nocet: cum admiscetur aliis, sanitati est
& saluti. Scientia quoq̄ boni & mali, si quis sapientiā
habeat, si quis vitæ semper intendat, si quis cætera vir-
tutum genera consequatur, nequaquā inutilis estimat-
ur. Hac igitur ratione pleriq̄ putauerūt posse etiā il-
lud intelligi, vt videatur deus id inhibuisse, ne abseq̄ cæ-
teris solum lignum scientiā boni & mali gustaret, non
prohibuisse cum cæteris. Et hoc ideo putant dictum,
quia ait deus ad Adam: Quis tibi indicauit quoniam
nudus es, nisi de ligno a quo præcepim tibi ab hoc
solo ne manducares, manducaisti? Quod videretur da-
re aliquē interpretandi locum, nisi mulier in superiori-
bus dicente serpente, Quid vtiq̄ dixit deus, Ne edatis
ab omni ligno quod est in paradiso? respōdisset, Quod
est in medio paradisi, dixit deus, Non māducabitis ex
eo. In quo quāuis mulieris præuaricationē fides videat-
ur infirmior, tamen nō omnibus Adam spoliato vir-
tutibus, vt videatur in paradiso nullam assecutus fuisse
virtutem, nihil de cæteris gustauisse lignis priusquā cul-
pam incidisset, q̄ fructus esse aliquos consecutum. Non
spoliato ergo Adam, ne genus humanū omne dispo-
silem: quod innocēs est antequā sensum accipiat scientiā
boni & mali. Neq̄ enim oculo dictum est: Nisi conuer-
si fueritis, & efficiamini sicut puer iste, nō intrabitis in
regnum cælorū. Puer enim cū maledicitur, nō remale-
dit: cum percutitur, nō repercutit: ambitionum & rap-
inarum tentamenta non nouit. Ergo verius puto,
quod ne cum aliis quidem fructibus lignum edendum
esse præcepit. Nam etsi bona scientia perfecta, imperfe-
cto tamen inutilis est. Imperfectū autem omē hominē
dicere, q̄ ipse Paulus quasi imperfectus dicit: Nō quod
iam acceperim, aut iam perfectus sum, lequor autē si cō-

prehendam. Et ideo imperfectis dicit dñs: Nolite iudi-
care, vt nō iudicemini. Ergo imperfecto inutilis scientia. D
Deniq̄ peccatū nesciebam, nisi lex diceret: Non concupi-
sces. Et infra: Sine lege enim peccatum mortuum est.
Quid enim mihi proderat scire, quod vitare non pote-
ram? Quid mihi proderat scire, quod lex carnis meę im-
pugnaret? Impugnatur Paulus, & videt legem carnis
suaę repugnantē legi mentis suaę, & captiuari se in lege
peccati. Nec de conscientia sua presumpsit, sed per Chri-
sti gratiam confidit se a mortis corpore liberādum: Et
tu quēquam opinaris scientem nō posse peccare? Pau-
lus dicit: Nō enī quod volo facio bonum, sed quod nolo
malū, hoc ago: & tu arbitraris homini prodesse scientiā,
quæ delicti argeat inuidiam? Esto tamen vt perfectus
peccare nō possit. In Adam deus omnes homines præ-
uidebat, & ideo promissæ generi non cōueniēte hu-
mano habere scientiam boni & mali, quā per carnis vi-
tia, vt oportebat, exercere nō poterat.

Quomodo tētamēta diaboli plena sint mēdaci. Et
de deceptione mulieris, & lapsu Adæ. Quēadmodum
etiā cognouerint se esse nudos, & succinctoria sibi fe-
cerint, & quid significant. Caput XIII.

DISCAM VS igitur tētamēta diaboli ple-
na esse mendaciū. Vix enim vnū verum vi-
detur ex iis quæ pollicitus est, reliqua falsa
composuit. Sic enim habes: Et dixit serpens
mulieri: Non morte moriemini. Ecce vnū salum:
nam morte mortuus est homo, qui secutus est promissā
serpētis. Deinde addidit: Scit, inquit, deus, quia quā-
cumq̄ die comederitis ex eo, adaperientur oculi vestri.
Hoc solum verum, quia infra habes, quia manducaue-
runt ambo, & aperti sunt oculi eorum. Sed hoc verum
quod noceret. Deniq̄ non omnibus aperire oculos vti-
le, quia scriptum est: Videbunt, & nō videbūt. Sed sta-
tim agglutinātū mendaciū est, quia adiunxit: Et eritis
sicut dii, scientes bonum & malum. In quo licet aduer-
tere Idololatriā autorem esse serpentem, eo quod plu-
res deos induxisse in hominū videatur errorem, quādā
serpētis astutia. Et hoc fecellit, quia homo sicut dii. Nō
solum enim sicut dii esse homines deserunt, sed etiā
qui quasi dii erant, quibus dictū est: Ego dixi, dii estis:
sui gratiam perdiderunt. Et vidit mulier quia bonum
est lignum ad manducādum, & quia gratum oculis ad
videndum, & speciosum est ad intendum. Infirma au-
tor iudiciū, quæ de eo quod non gustauerat, iudicabat.
Et ideo non facile, nisi si quod diligentius pertractaue-
rimus, quod iteriore probauerimus affectu, videatur ad
opus aliquod esse sumendum. Accipiens, inquit, de fru-
ctu eius manducauit, & dedit viro suo simul, & mandu-
cauerunt ambo. Bene prætermissum est vbi decipitur
Adam, quia non sua culpa, sed vitio lapsus vxoris est.
Et aperti sunt, inquit, oculi eorum, & cognouerūt quod
nudi essent. Et ante quidem nudi erant, sed nō sine vir-
tutum integritatis. Nudi erant propter morum sim-
plicitatē, & quod amicum fraudis natura nesciret. Nūc
autem multis simulationū inuolucris mens humana
velatur. Ergo posteaquā spoliatus se illa sinceritate &
simplicitate viderūt integræ incorruptę naturæ, que-
rere mundana & manufacta cōperūt, quibus nuda suæ
mentis operire: delectationes delectationibus, & mu-
di hui⁹ vmbrales voluptates velut folia foliis affluen-
tes, quib⁹ obduraarent genitale secretū. Nam quomodo
clausos oculos corporis habuit Adam, qui omnia ani-
mantia ita vidit, vt his & nomen imponeret? Quo-
modo cognouerunt? Id est, interiore & altiore scientia,
nō tunica sibi, sed virtutū deesse velamina. Et affluerūt
folia ficus, & fecerunt sibi succinctoria. Ficiū hoc loco pro
qua specie debeam⁹ accipere, diuinari nos docet series
lectionū. Quandoquidē sanctos esse qui sub vitē & ficu